Stanowcze stanowisko strony samorządowej w sprawie finansów JST

Kategoria: Felietony
Opublikowano: środa, 05, październik 2011 11:48
Odsłony: 2991

Strona Samorządowa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego zwraca uwagę, że od czterech lat znacząco pogarsza się stan finansów samorządowych, który jest efektem zmian prawnych, wprowadzonych bez respektowania zasad zawartych w art. 167 Konstytucji RP.

Ubytki w dochodach własnych JST, będące wynikiem zmian ustawowych, nie są rekompensowane. Nowe zadania są przekazywane bez wystarczających środków finansowych. Wprowadza się nowe (generujące wzrost kosztów) standardy realizacji zadań własnych miast, gmin, powiatów i województw, którym nie towarzyszy wzrost zasilania finansowego. Na te nieodpowiedzialne praktyki nałożyły się dodatkowo skutki spowolnienia gospodarczego.

Różne źródła (w tym BGK i PKO BP) oceniają, że w wyniku tych działań centrum i okoliczności zewnętrznych z budżetów samorządów ubyło w ostatnich latach od dziesięciu do kilkunastu miliardów złotych rocznie. Wprawdzie ubytki podawane w sprawozdaniach MF są mniejsze, jednak nie uwzględnia się przy tym faktu, że część luki wypełniają dotacje celowe z funduszy strukturalnych UE, które mają sztywne przeznaczenie, a ponadto generują dodatkowe koszty (współfinansowanie) i wzrost zadłużenia (prefinansowanie). Wzrost deficytu w budżetach JST w ostatnich latach jest wymuszony wyłącznie przez wskazane wyżej przyczyny, a nie przez zmianę polityki finansowej samorządów.

Podjęta przez resort finansów dyskusja o konieczności ograniczenia deficytu JST jest w tej sytuacji typowym tematem zastępczym. Jeśli Polska ma się nadal rozwijać w tempie, które zapewni realizacje przynajmniej części oczekiwań mieszkańców i programów operacyjnych UE, niezbędne jest wzmocnienie finansów samorządowych, a nie jałowe dyskusje na mało istotne, zastępcze tematy.

Oczekujemy podjęcia rzetelnej debaty na temat finansów samorządowych, także w zakresie ograniczania wydatków publicznych (istotna część naszych wydatków bieżących to wydatki sztywne). W jej ramach powinny zostać uwzględnione następujące postulaty:

1. Przywrócenie zasady rekompensowania ubytków w dochodach własnych JST, które są rezultatem zmian prawnych (poszanowanie art. 167 Konstytucji RP)
2. Odpowiedni wzrost udziałów JST we wpływach z PIT w związku z dokonanymi w ostatnich latach zmianami w ustawie o podatku PIT.
3. Wprowadzenie zapowiadanego zwrotu VAT-u od inwestycji publicznych JST
4. Zmiana systemu wyrównawczego, który powinien uwzględniać nie tylko nierówny rozkład dochodów JST, ale także zróżnicowane koszty realizacji zadań.
5. Przekazywanie nowych zadań w sposób prawnie uporządkowany (zapisany w ustawie o dochodach JST), w następującej kolejności:
   - rzetelna wycena kosztów zadania,
   - określenie standardu realizacji zadania,
   - na tej podstawie tekst ustawy, z równoczesną, adekwatną zmianą zasilania finansowego.

Dopiero rozpatrzenie tych kwestii i znalezienie skutecznych rozwiązań może być podstawą do dyskusji na tematy techniczne, w tym dotyczące procedury ograniczenia deficytu JST. Najpierw trzeba zlikwidować źródła tego deficytu, które leżą w całości poza sferą odpowiedzialności władz lokalnych i regionalnych.

Warszawa, 27 września 2011 r.

Phoca PDF